

Arbeid

Ziekmelden leidt af van waar het gesprek echt over moet gaan

Gaston Dollevoet
partner Dexis Arbeid

Een zieke werknemer kan best afspraken maken met de baas over wat er nog wél kan. Dat lost meerdere problemen op, schrijft **Gaston Dollevoet**.

Met regelmaat verschijnen er berichten over schaarste aan bedrijfsartsen, die zichtbaar wordt in lange wachttijden voor een spreekuur bij de bedrijfsarts. Deze wachttijd leidt vervolgens tot het ontstaan van nieuwe functies, zoals casemanagers die leidinggevendenden zeggen te ontlasten door het nemen van regie bij de re-integratie van zieke werknemers, al dan niet via taakdelegatie (de 'bedrijfsverpleegkundigen', die we nog kennen van dertig jaar geleden).

Ik verwonder mij zowel over het schaarsteprobleem van bedrijfsartsen als over de hierboven genoemde oplossingsrichting. Omdat we daarmee misschien dweilen met de kraan open. Want wat is het probleem? In de meeste gevallen is dat de ziekmelding. Stelt u zich nu eens voor dat we dáármee stoppen.

Werknemers zijn feitelijk leveranciers van arbeid, die bij hun in-

diensttreding beloftes doen om de toegezegde uren en prestatie in de week te leveren. De werkgever belooft werknemers een salaris en diverse arbeidsvoorwaarden. Bij overeenstemming tekenen beiden een arbeidsovereenkomst. Dat is de deal. Nu werkt de overeenkomst meestal goed, tot aan het moment dat de werknemer klachten ervaart en zich ziek meldt.

Dan doet zich per direct een leveringsprobleem voor. De meeste zieke werknemers zijn evenwel vaak best nog in staat tot het voeren van een kort gesprek met hun leidinggevende. Ziek is ziek, zeker. Maar gelukkig zijn niet alle zieke medewerkers ook arbeidsongeschikt, en daar gaat het om.

Probleem is dat veel verzuimprotocollen werknemers de ziekte laten melden, in plaats van hen te laten nadenken over wat er in het werk nog wél kan. Dat onderdeel van het gesprek komt vaak niet aan bod. Veel werkgevers weten zich hier ook geen raad mee, terwijl de kosten van twee jaar loondoorbetaling bij ziekte wel een grote kostenpost is.

De verborgen boodschap is dus dat we het wel hebben over ziekte en klachten (waarover geen twijfel) als legitimering voor salaris, terwijl er maar weinig bewustzijn is van de consequenties van ziekte voor het werk. We hebben het hier ook niet echt over. Zo verschuift de verant-

Veel bedrijven sturen een zieke werknemer in een reflex naar de arts

woordelijkheid van een verminderde inzetbaarheid van de werknemer naar de werkgever, en zo verdwijnt ook wederkerigheid uit de arbeidsrelatie.

Op een of andere manier heeft de verborgen boodschap bij veel werkgevers ook geleid tot een geïnstitutionaliseerde angst om fouten te maken in het re-integratieproces.

Voor casemanagers wijzen er graag op dat tekortkomingen in het re-integratiedossier leiden tot door het UWV opgelegde loonsancties. Dat uiteindelijk slechts heel kleine aantallen van werknemers hiermee te maken krijgen, wordt vaak wegge-

laten. Vanuit deze angst is de reflex van veel werkgevers om zieke medewerkers vaak snel en zonder begeleidende vraag aan te melden voor een spreekuur van de bedrijfsarts. Terwijl in de Wet verbetering poortwachter slechts staat dat de werkgever, bij een dreigend langdurig ziekteverzuim, binnen zes weken na de eerste dag van arbeidsongeschiktheid een oordeel van de bedrijfsarts nodig heeft. Vergeten wordt vooral na te denken over wat nu eigenlijk

antwoord op de vraag van Monic Slingerland

Onderhandelen met Poetin zal weinig opleveren, vreest de lezer

Aandringen op onderhandelen of wapens naar Oekraïne sturen? 'Meer oorlogstuig betekent meer trauma's.'

Grens

Poetin wil niet onderhandelen. En er is maar één optie: Rusland moet terug achter de grens. Zie wat er gebeurde op de Krim. Anders komt Poetin over een paar jaar toch weer nieuwe stappen westwaarts zetten. **Gerrit van der Veen** Groningen

Eeuwenlang onbegrip

Door mijn eigen ervaringen (uitvoering wapenbeheersingsverdragen, militair attaché in Moskou) ben ik niet onbekend met de wereld van Ruslandkenners. Omdat wij naar de

oorlog in Oekraïne kijken door een Amerikaans rietje, lijkt het alsof het conflict uit de lucht is komen vallen. Terwijl er een eeuwenlange geschiedenis van onbegrip tussen Rusland en 'het Westen' aan voorafging. Mijn antwoord: geen wapens, wel onderhandelingen. **Harry van der Horst** Leiden

Pacifist

Als pacifist ben ik van mening dat zowel wapens als onderhandelingen hun plaats hebben, maar dat het zelfbeschikkingsrecht van de burgers van de Donbas en de Krim onbenoemd blijft. Wat zij willen, zou bepalend moeten zijn, laat dat uitvoeren door de Verenigde Naties. Dit conflict vereist geen militaire, maar een democratische oplossing. **Tijmen van 't Foort** Groningen

Pacifist (2)

Mijn gebroken gewertje, dat ik veertig jaar geleden met overtuiging

droeg, ligt al jaren opgeborgen op zolder. Het lijkt erop dat onze vrijheid alleen met zwaar geschut in stand gehouden kan worden. **Henk Sieben** Rekken

Trots inslikken

Meer oorlogstuig brengt meer verwoestingen met zich mee, meer doden en trauma's die nog generaties lang voortwoekeren. Al die 'sterke' machthebbers die vol trots hun wapentuig en soldaten de oorlog in sturen, moeten hun trots inslikken, nu ze te zwak zijn om een goed vredesgesprek te voeren. **Ineke Floris** Enkhuizen

Pas op de plaats

Ik verzamelde vanaf het begin van de oorlog in vier ordners *Trouw*-artikelen en kreeg steeds meer de overtuiging dat door beide partijen een pas op de plaats moet worden gemaakt om te reflecteren over deze tragedie. Tot nu toe is door de Navo

en anderzijds met alle leugenachtige ontkenningen en onvoorspelbaar gedrag door Rusland nog niet de vraag op tafel gelegd hoe via deze weg van wapeninzet en verwoesting ooit iets terecht kan komen van het devies van de Verenigde Naties: *We are one world or none*. Volgens mij zijn de betrokken partijen medeverantwoordelijk en het is de vraag of meer wapens gaan helpen. **Pieter Overduin** Hulst

Later onderhandelen

Mijn kijk op wapeninzet is niet veranderd. Een agressor die met zijn leger een ander land binnenvalt, zal daaruit weer verdreven moeten worden, zo nodig met hulp van bevriende landen. Onderhandelen is nu niet gewenst, maar moet toch vroeg of laat plaatsvinden. Alleen wel anders dan in de Eerste Wereldoorlog, toen de vernedering van Duitsland leidde tot de Tweede Wereldoorlog. **Jan Schakel** Harderwijk

We beseffen de historische achtergrond van dit conflict te weinig

het probleem is, wat dit betekent voor het werk en of advies inwinnen echt nodig is.

Onnodig medicaliseren zorgt voor een overvloed aan spreekuur-bezoeken, waarbij de bedrijfsarts niet wordt ingezet vanwege zijn meerwaarde, het aangeven van medische beperkingen om rekening mee te houden in het werkhervattingsproces van de werknemer. Het oude paradigma van klakkeloos de wet volgen (‘want dat moet van Poortwachter’) leidt inderdaad onherroepelijk tot verstopping in het systeem en het handhaven van de verborgen boodschap. Vervolgens komt er ook nog een extra schakel bij in de vorm van casemanagers, waarmee we de essentie van het probleem omzeilen.

Klakkeloos de wet volgen leidt tot verstopping in het systeem

Tijd voor een ander paradigma. Stel, we nemen inzetbaarheid als uitgangspunt voor het verrichten van werk. De werknemer stelt zich beschikbaar voor werk én verklaart zich bereid om zijn inzetbaarheid te laten meegroeien met de ontwikkeling van de organisatie. De werkgever zegt toe werk een ontwikkelplaats te laten zijn, passend binnen

Zie voor meer opinieartikelen trouw.nl/opinie

Bij ziekte zou meer gekeken moeten worden naar wat een werknemer nog wel kan. FOTO ANP

de bedrijfswaarden van de organisatie. Dat wordt de nieuwe deal. We creëren hiermee een werk- en inzetbaarheidsovereenkomst op basis van wederkerigheid. Daarbij beseft de werknemer dat hij zelf verantwoordelijk is om inzetbaar te blijven en de werkgever weet dat zij een verantwoordelijkheid heeft om mensen geschikt werk te bieden om tot hun pensioen inzetbaar te kunnen zijn.

Voortaan is de betekenis van inzetbaarheid voor werk altijd uitgangspunt voor een activerend gesprek over wél of geen werkmogelijkheden, in plaats van over ziekte.

Zolang er volgens werknemer en werkgever geen sprake is van dreigend langdurig verzuim, stel ik voor te stoppen met het klassieke ziekmelden. Het voegt hoegenaamd niets toe aan waarde in werk, en het leidt af van waar het gesprek echt over moet gaan. Het brengt werkgever en werknemer in onmacht en maakt hen onnodig afhankelijk van derden.

Neem bij indienstreding samen in het arbeidscontract op dat bij (verwachte) inzetbaarheidsproblemen de deal is dat dit altijd leidt tot een gesprek over inzetbaarheid en waarde in werk.

Zo maak je van het oude ‘ziekmeldgesprek’ direct een eerste inzetbaarheidsgesprek.

Lezersreacties

Redactie Opinie Trouw
Postbus 859, 1000 AW, Amsterdam
t 020-5629444, opinie@trouw.nl
Lezersreacties: lezers@trouw.nl

Migratieplan zal falen

Rutte en Macron zijn het vergaand eens over een efficiënter asielbeleid (Trouw, 31 januari). Heel misschien komt er een migratieplan, maar dat zal niet werken. De stroom naar Europa wordt steeds groter, omdat mensen hun toekomst en bestaan op komen eisen. Zolang wij dit probleem niet bij de wortel aanpakken en erkennen dat het gaat over de kloof tussen arm en rijk, is die niet te stuiten. Rutte houdt het probleem van zijn lijf en zijn partij door naar Brussel te wijzen. Daar ligt de verantwoordelijkheid voor deze crisis niet, maar bij ieder van ons. U en ik kunnen het verschil maken.
Elly Boxsem-van Eck Bilthoven

Echte boeven

In zijn column ‘Echte Boeven’ voert Jamal Ouariachi ‘Shell’ ten tonele als criminele organisatie en haar medewerkers als een ‘club massamoordenaars’ (Tijdsgeest, 28 januari). Ikzelf –

en met mij veel collega’s denk ik – voel me zeer op mijn ziel getrapt. Bijna 34 jaar werkte ik bij Shell in de Research Divisie. Er zijn talloze bijdragen geleverd die mensen in staat stelden hun leven te verbeteren en hun welvaart te verhogen. Daar heeft ook Ouariachi van geprofiteerd. Ik neem namelijk aan dat ook hij zich wel eens in een auto heeft verplaatst, zijn kleren heeft gewassen, een laptop en telefoon bezit of heeft gestofzuigd. Al deze apparaten bevatten talloze kunststof onderdelen, ook ‘engineering plastics’ met bijzonder elektrische eigenschappen of mechanische sterkte. Shell werkt nu aan een duurzame wereld, maar ieder in deze industrie weet dat het een zaak is van geleidelijkheid. Alleen dan kunnen ongelukken worden voorkomen.
Eite Drent Castricum

Echte boeven (2)

Hier wachten wij nu ál jaren op. Ver-

zet anno 2023! Jamal slaat de spijker eindelijk op z’n kop! Zo’n artikel zou iedere dag het ‘Leitmotiv’ moeten zijn voor een verzetskrant.

Hans Raatman Schoorl

Poes op bed

Als het beter is poes niet op bed te laten slapen wegens poepbacteriën in de vacht (Consult, 27 januari), dan zouden we poes ook niet moeten aaien. Ik aai al poezen sinds 1972 en heb nooit ergens last van. En ze mag elke nacht bij mij op bed.

Ed Boesenkool Maastricht

Huurtoeslag

Nibud-directeur Vliegenthart meent dat het uitgangspunt voor huurtoeslag moet zijn: dat wat mensen kunnen opbrengen (Trouw, 31 januari). Maar zou het niet zo moeten zijn dat mensen genoeg verdienen om hun eigen huur te betalen? Niet de huren zijn te hoog, maar de lonen te laag.

Truus Braakman Purmerend

Twijfel is het politieke wapen van BBB

In BBB-leider Caroline van der Plas huist een gespleten ziel. Zuchtend stond ze vorige week in de Tweede Kamer een stemverklaring af te geven, vlak voor ze – alweer – een motie van wantrouwen steunde tegen landbouwminister Piet Adema. Ze had echt ‘heel lang moeten nadenken wat ze daarmee moest’. Bijna als troost voegde ze toe dat ze vooral een ‘statement richting het kabinet’ wilde maken, meer dan naar de minister zelf.

Iets dubbels had het wel, dat zwaarste politieke gebaar. BBB wilde de landbouwminister wegsturen terwijl hij in Brussel precies heeft gedaan wat de partij het liefst ziet dat hij doet: tot het bittere eind verzet plegen tegen strengere natuurregels voor Nederlandse boeren. Toch werd het vertrouwen opgezegd. Van der Plas bestreed hem op een ander punt: de minister had de Tweede Kamer niet goed geïnformeerd, iets wat ‘schering en inslag is’ bij het kabinet.

Wat voor partij wil BBB zijn? Moties van wantrouwen worden tegenwoordig zo vaak ingediend dat het politieke moment vorige week al voorbij was voor het opviel. De motie eindigde kansloos. Maar de woordkeus zegt misschien iets over hoe BBB zich gaat opstellen bij de verkiezingen voor de provinciale staten en de Senaat.

Als politicus is Caroline Van der Plas nog steeds moeilijk te plaatsen. Harde politieke oordelen komen bij haar vaak naar buiten alsof ze toch vooral alleen maar redelijk wil zijn, wat de deur ogenschijnlijk op een kiertje houdt. In debatten weet ze als een houdini te ontsnappen aan elke opponent. Ze is een van de vaardigste debaters in de Kamer. Andere fracties worden dol van haar interrupties, maar hebben bewondering voor haar onuitputtelijke werklust.

Twijfel is haar belangrijkste politieke wapen. Zelden is BBB het ergens inhoudelijk politiek mee eens of onteens. Kritiek wordt in bijna elk debat gebracht als ‘vragen’. “Ik ben lid van de twijfelbrigade en daar ben ik trots op”, verklaarde ze tijdens de stikstofcrisis. “De natuur staat niet op instorten”, zei ze in het debat vorige week. “In Nationaal Park de Weerribben is het zeldzame kraggestaartjesmos gevonden!”. Ze heeft cijfers dat de nieuwe mestregels uit Brussel de sloten alleen maar méér vervuild zullen maken. Ze kent wetenschappers die zaken anders zien, waarom leest de minister hun rapporten niet? Kamerleden die tegensputterden dat één positief voorbeeld weinig zegt over de algemene sombere stand van de natuur, kregen meteen hard om de oren. Van der Plas hoorde erin ‘dat ik de wetenschap ontken’. Over het stikstofbeleid zei ze onlangs op tv dat ze vraagtekens houdt. “We weten nog helemaal niet of vrijwillig uitkopen effect heeft”.

Wie op alles ‘nee’ zegt, leidt een protestpartij. Maar BBB wil meebesturen.

Maar wat gaat ze met al die twijfels doen als BBB in maart successen boekt bij de Statenverkiezingen? Wie op alles ‘nee’ zegt, leidt een protestpartij. Maar BBB zegt dat ze wil meebesturen. Die kans gaat zich zo goed als zeker voordoen in Overijssel, waar volgens peilingen de partij de grootste kan worden. Dan mag Van der Plas beslissen of de partij in een coalitie stapt met andere partijen, precies op het moment dat de moeilijke uitvoering van de stikstofplannen bij de provincies komt te liggen. Samenwerken met andere partijen over fors minder stikstofuitstoot wordt dan onvermijdelijk.

Of komt dan het bericht: er waren toch weer te veel twijfels?

EU-correspondent **Romana Abels** in Brussel en politiek redacteur **Wilma Kieskamp** in Den Haag schrijven om de beurt een column.